

Vyhlasenie slovenských útulkov

Počas pandémie koronavírusu zaznamenali slovenské útulky pozitívny trend zvýšeného záujmu o adopcie a dočasné opatery túlavých a opustených zvierat. Odbremenenie preplnených útulkov a nájdenie nového domova pre opustené zvieratá je na jednej strane pozitívne, avšak na druhej strane táto situácia prináša aj mnoho rizík a neprijemných situácií.

V mene slovenských útulkov, karanténnych staníc a iných organizácií, ktoré sa venujú ochrane zvierat, sme sa ako Aliancia združení na ochranu zvierat (iniciatíva Zvierací ombudsman) na tieto riziká, ktoré nesúvisia len s pandemickým obdobím, rozhodli upozorniť. K bežným problémom, s ktorými sa útulky pasujú celoročne, sa v aktuálnej situácii pridalo aj množstvo ďalších komplikácií a povinností – od uzavretia útulkov pre verejnosť a širšie skupiny dobrovoľníkov, cez zvýšené hygienické štandardy, komplikovanejšie odchyty zvierat až po možné zdravotné riziká zvierat i pracovníkov útulkov.

Aj mimo pandémie sa útulky, ktoré zväčša fungujú ako občianske združenia, pasujú s mnohými ťažkosťami. Medzi najzásadnejšie patrí nedostatočná podpora zo strany štátu, s ktorou súvisí nedostatok finančných, materiálnych a personálnych kapacít. Útulky fungujú najmä z podpory dobrovoľných darcov a tiež z poukázaných 2 percent z dane. Ročne prejde slovenskými útulkami a karanténymi stanicami viac ako 12 000 zvierat, o ktoré sa v útulkoch prevažne starajú dobrovoľníci v rámci svojho voľného času. **Nároky na združenia a ich dobrovoľníkov sú zo strany spoločnosti a niektorých záujemcov o adopciu často neprimerané.**

Adopcia zvieratá je vážne rozhodnutie. Nový majiteľ musí toto rozhodnutie prijať s vedomím, že zviera môže byť členom domácnosti aj 15 rokov. Starostlivosť o zviera si vyžaduje nielen psychickú zrelosť, ale aj fyzické nasadenie, finančné prostriedky a v neposlednom rade lásku a dostatok času na starostlivosť. V časoch pandémie, keď mnohí ľudia trávajú väčšinu času doma, môžu nadobudnúť pocit, že je prijatie zvieracieho člena do rodiny vhodné riešenie. Nie všetci si však uvedomujú, že rovnakú starostlivosť si bude zviera vyžadovať aj po tom, čo sa svet vráti do normálu. Bude nutné starostlivosť zosúladiť s pracovným a sociálnym životom a životným štýlom, **NAJMA PRI ŽIVOTNÝCH ZMENÁCH. Útulky, ktoré s opustenými a týranými zvieratami, pracujú desiatky rokov, si uvedomujú riziká, ktoré môžu prameniť z nepremyslenej adopcie, akokoľvek je dobre mienená a záujemca má dobré srdce a úprimne chce vytvoriť zvieratú dobré podmienky.** Denne sú svedkami prípadov, keď majitelia osvojených zvierat starostlivosť o ne nezvládli alebo sa o ne (z ich pohľadu objektívnych dôvodov) ďalej nedokázali starať a dožadovali sa ich prijatia naspäť do útulku.

Takýto akt prináša zvieratú viac psychických problémov a stresu ako keby sa k novému majiteľovi ani nikdy nedostalo. Z preventívneho hľadiska preto útulky nemôžu zveriť zvierá do rúk každého záujemcu o osvojenie, akokoľvek sa javí vhodný alebo je o svojej vhodnosti úprimne presvedčený. Skôr, ako dôjde k adopcii, útulok preveruje schopnosti a možnosti potenciálneho majiteľa poskytnúť (TOMU KONKRÉTNEMU) zvieratú **najlepšiu možnú dostupnú starostlivosť**. Teda nie akúkoľvek, **nie automaticky tú, ktorá sa naskytne ako prvá v poradí, ale najlepšiu z dostupných možností**. V niektorých prípadoch sa preto stáva, že na základe posúdenia možností a schopností záujemcu o adopciu, sa útulok rozhodne do jeho rúk zvierá nezveríť.

Kritika verejnosti v niektorých prípadoch smeruje aj na zahraničné adopcie. Práve tam, najčastejšie do Rakúska či Nemecka, smerujú psy zo slovenských útlukov do zahraničných rodín. Kritika takýchto adopcií je často spájaná s obviňovaním útlukov z vidiny finančného zisku. Táto kritika je však neoprávnená, pretože do zahraničia putujú väčšinou práve také zvieratá, o ktoré Slováci príliš nejavia záujem. Ide najmä o staré, nevyliciteľne choré - na dožitie, handicapované zvieratá, ale aj zdravé, ale vzhľadovo neatraktívne krížence či napr. čierne mačky. Fakt, že Nemci či Rakúšania adoptujú nechcené zvieratá zo Slovenska však nie je jediným dôvodom, prečo je spolupráca s týmito organizáciami pre slovenské útulky tak životne dôležitá.

Zvierat, ktoré potrebujú nový domov, je na Slovensku oveľa viac, ako záujemcov o ich adopciu, ktorí disponujú vhodnými podmienkami pre to - ktoré konkrétne zvierá. Nejde pritom len o to, aby boli vhodné podmienky pre zvierá, ale aj aby dané zvierá bolo vhodné do podmienok danej rodiny, čo nie je dané vzhľadom, ale temperamentom, vekom, minulosťou zvieráťa, ale aj zdravotným stavom členov rodiny (prípadné alergie) a pod. Keďže takýchto kapacít na Slovensku je násobne menej ako počet zvierat na adopciu, sú slovenské organizácie na tie nemecké či rakúske do veľkej miery odkázané. **Nemecké útulky sú pritom poloprázde** a naopak počet domácností s vhodnými podmienkami pre chov zvieráťa je vzhľadom na počet obyvateľov pochopiteľne oveľa vyšší, takže majú dostatok priestoru aj pre zvieratá zo Slovenska, resp. ČR.

Tieto zahraničné organizácie však fungujú na princípe absolútnej dôvery a striktného dodržiavania zmluvných podmienok. **Ako náhle prebehne proces tzv. preverovania rodiny/domácnosti na umiestnenie konkrétneho zvieráťa v nemeckej domácnosti, už niet cesty späť. Porušenie tohto záväzku zo strany slovenského útulku znamená vážne narušenie dôvery u nemeckej organizácie, a pravdepodobné ukončenie spolupráce, resp. jej minimálne výrazné sťaženie. To znamená zánik miest v rodinách pre mnohé handicapované či inak znevýhodnené či neatraktívne zvieratá zo Slovenska, ktoré sú tak odsúdené na pravdepodobne celoživotný pobyt v útulku.** Preto sú slovenské organizácie vo vzťahu k spolupráci s nemeckými a rakúskymi združeniami tak opatrné a citlivé.

Na sociálnych sieťach sa v poslednom období množia sťažnosti, ktorých predmetom sú práve spomínané obvinenia. Preto v mene slovenských útlukov, karanténnych staníc a ďalších organizácií na ochranu zvierat vyzývame verejnosť k vyššej miere porozumenia, zohľadnenia kapacít a možností útlukov, zdravého úsudku vlastných možností a schopností súvisiacich so starostlivosťou o zvieratá a objektívneho zhodnotenia fungovania útlukov a adopčného procesu.

V súvislosti s týmito problémami vidíme veľký priestor na zlepšenie komunikácie medzi útlukami ako odbornými organizáciami, záujemcami o adopciu zvieráťa či poskytovaním dočasnej opatery, predstaviteľov samospráv ako aj médií podobným vysvetlením všetkých procesov a úskalí, ktoré sú s adopciou opusteného či týraného zvieráťa spojené.

V zastúpení:

Labka pomoci
OZ Majme srdce
OZ Túlavá labka
OZ Dočasný domov pre havinkov Piešťany
Zatúlané labky
OZ Zatúlané psíky Šaľa
Trenčianske labky
OZ Útulok pre psíkov Michalovce

Vzhľadom na danú situáciu vytvorila iniciatíva Zvierací ombudsman webovú aplikáciu **NÁJDITE SA ONLINE / www.najditesa.online /**. V súčasnosti združuje 22 útulkov s viac ako 200 zaregistrovanými zvieratami. Jej cieľom je pomôcť záujemcom o adopciu, či dočasnú opateru vybrať si v spolupráci s útulkom to najvhodnejšie zviera a vyhnúť sa tak možným rizikám, či nepríjemným situáciám.

Zvierací ombudsman je iniciatíva Aliancie združení na ochranu zvierat a občianskeho združenia **FALLOPIA**, ktorá sa od roku 2011 zaoberá pomocou zvieratám na úrovni systémových a legislatívnych zmien. Zvierací ombudsman je neštátna a apolitická iniciatíva, ktorá je financovaná prevažne z darov fyzických a právnických osôb. Zvierací ombudsman je tím priateľov zvierat, ktorí sa rozhodli venovať svoj čas a odbornosť odvážnemu cieľu: zlepšiť život a životné podmienky zvierat na Slovensku. Iniciatíva je podľa jej zástupcov dôležitá aj pre posilňovanie empatie v spoločnosti voči zvieratám, životnému prostrediu a prírode, najmä u detí a mladej generácie. Medzi jednu z najdôležitejších aktivít Zvieracieho ombudsmana patrí aj novela zákona o veterinárnej starostlivosti.

Zvierací ombudsman
www.zvieraciombudsman.sk
fallopia.net
www.stopkrutosti.sk
#stopkrutosti

Linka bezplatného právneho poradenstva Zvieracieho ombudsmana: **0948 022 121.**

